

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HOÀNG MINH CƯỜNG

**GIẢI PHÁP NÂNG CAO THU NHẬP CHO HỘ NÔNG
DÂN NGHÈO TRÊN ĐỊA BÀN HUYỆN YÊN MINH
TỈNH HÀ GIANG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ
KINH TẾ NÔNG NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa từng dùng để bảo vệ lấy bất kỳ học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Yên Minh, ngày 21 tháng 10 năm 2019

Tác giả luận văn

Hoàng Minh Cường

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian nghiên cứu và thực hiện luận văn này, tôi đã nhận được sự giúp đỡ nhiệt tình của các cơ quan, các tổ chức và các cá nhân. Tôi xin bày tỏ lời cảm ơn sâu sắc nhất tới tất cả các tập thể, cá nhân đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn này.

Tôi xin trân trọng cảm ơn các thầy giáo, cô giáo trong Khoa Kinh tế và Phát triển nông thôn, các Thầy Cô phòng Đào tạo sau Đại Học trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã trực tiếp giảng dạy và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Với lòng biết ơn chân thành và sâu sắc nhất, tôi xin trân trọng cảm ơn thầy giáo TS. Nguyễn Văn Tâm, người Thầy đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn khoa học và giúp đỡ tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, hoàn thành luận văn này.

Tôi xin trân trọng gửi lời cảm ơn đến các phòng ban UBND Huyện Yên Minh tỉnh Hà Giang và các hộ nông dân trên địa bàn các xã đã giúp đỡ tôi về thông tin, số liệu trong suốt quá trình thực hiện nghiên cứu luận văn.

Do thời gian nghiên cứu có hạn, luận văn của tôi chắc hẳn không thể tránh khỏi những sơ suất, thiếu sót, tôi rất mong nhận được sự đóng góp của các thầy cô giáo cùng toàn thể bạn đọc.

Xin trân trọng cảm ơn!

Yên Minh, ngày 21 tháng 10 năm 2019

Tác giả luận văn

Hoàng Minh Cường

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	iii
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH.....	viii
TRÍCH YẾU LUẬN VĂN	ix
PHẦN MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	2
3. Đối tượng nghiên cứu	2
4. Phạm vi nghiên cứu	2
5. Ý nghĩa khoa học và những đóng góp của đề tài.....	3
5.1. Ý nghĩa khoa học của đề tài.....	3
5.2. Những đóng góp mới của đề tài.....	3
CHƯƠNG 1. CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI.....	4
1.1. Cơ sở lý luận về nâng cao thu nhập hộ nông dân nghèo	4
1.1.1. Nâng cao thu nhập hộ nông dân nghèo.....	4
1.1.2. Những nhân tố ảnh hưởng tới thu nhập của hộ nông dân nghèo.....	13
1.2. Cơ sở thực tiễn về nâng cao thu nhập, giảm nghèo đối với hộ nông dân.....	15
1.2.1. Kinh nghiệm nâng cao thu nhập giảm nghèo cho hộ nông dân ở một số địa phương của Việt Nam	16
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan.....	19
1.4. Bài học kinh nghiệm rút ra cho huyện Yên Minh tỉnh Hà Giang.....	21
CHƯƠNG 2. ĐẶC ĐIỂM ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	23
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu	23
2.1.1. Đặc điểm điều kiện tự nhiên	23

2.1.2. Đặc điểm điều kiện kinh tế - xã hội	24
2.2. Nội dung nghiên cứu.....	31
2.3. Phương pháp nghiên cứu	31
2.3.1. Phương pháp thu thập thông tin.....	31
2.3.2. Phương pháp nghiên cứu	33
2.4. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	34
CHƯƠNG 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	36
3.1. Thực trạng về thu nhập của hộ nông dân nghèo ở huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang	36
3.1.1. Khái quát về hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang	36
3.1.2. Một số đặc điểm cơ bản của nhóm hộ điều tra	41
3.1.3. Thực trạng về thu nhập của hộ nông dân nghèo tại các xã điều tra	48
3.2.Đánh giá chung thực trạng thu nhập của các hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh	64
3.2.1. Kết quả đạt được	64
3.2.2. Hạn chế.....	64
3.2.3. Nguyên nhân của những tồn tại, hạn chế.....	65
3.3.Các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh ..	66
3.3.1. Yếu tố chủ quan.....	66
3.3.2. Yếu tố khách quan.....	67
3.4.Quan điểm, mục tiêu nâng cao thu nhập hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang.....	70
3.4.1.Quan điểm về giảm nghèo của huyện Yên Minh	70
3.4.2. Quan điểm nâng cao thu nhập cho hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh.....	71
3.4.3. Mục tiêu nâng cao thu nhập hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh	72
3.5.Giải pháp nhằm nâng cao thu nhập hộ nông dân nghèo huyện Yên Minh tỉnh Hà Giang.....	73
3.5.1. Đổi mới nhận thức và nâng cao trình độ cho lao động tại các hộ nghèo.....	73
3.5.2. Chuyển đổi cơ cấu cây trồng, vật nuôi và thúc đẩy phát triển ngành nghề phi nông nghiệp	74

3.5.3. Tạo điều kiện cho các hộ nông dân nghèo tiếp cận với sản xuất hàng hóa	76
3.5.4. Tăng khả năng tiếp cận vốn tín dụng của hộ nông dân nghèo.....	76
3.5.5. Giải pháp về đất đai đối với các hộ nông dân nghèo	78
3.5.6. Giải pháp về quy mô hộ	79
3.5.7. Đẩy mạnh xây dựng cơ sở hạ tầng kinh tế chủ yếu trong nông thôn.....	80
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	82
1. Kết Luận.....	82
2. Kiến nghị.....	82
2.1. Đối với Nhà nước.....	82
2.2. Đối với chính quyền cơ sở	83
TÀI LIỆU THAM KHẢO	84

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

STT	Từ viết tắt	Nghĩa đầy đủ
1	BBDV	Buôn bán dịch vụ
2	BCĐ	Ban chỉ đạo
3	CC	Cơ cấu
4	XKLD	Xuất khẩu lao động
5	CNH-HĐH	Công nghiệp hóa - Hiện đại hóa
6	CN	Công nghiệp
7	CP	Chính phủ
8	CSXH	Chính sách xã hội
9	DT	Diện tích
10	SL	Sản lượng
11	SXKD	Sản xuất kinh doanh
12	UBND	Ủy ban nhân dân
13	GTCCSX	Giá trị cơ cấu sản xuất
14	GTSL	Giá trị sản lượng
15	XKLD	Xuất khẩu lao động
16	HĐND	Hội đồng nhân dân
17	HTX	Hợp tác xã
18	XĐGN	Xóa đói giảm nghèo
19	KT-XH	Kinh tế xã hội
20	NĐ	Nghị định
21	NN - BBDV	Nông nghiệp – Buôn bán dịch vụ
22	NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
23	NQ	Nghị quyết
24	NS	Năng suất
25	NTM	Nông thôn mới

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Quy định về chuẩn nghèo đói theo tiêu chuẩn quốc gia.....	6
Bảng 2.1. Số hộ chia theo xã, thị trấn và số khẩu của huyện theo dân tộc năm 2018	24
Bảng 2.2. Cơ cấu hộ nông nghiệp và phi nông nghiệp của huyện năm 2018.....	25
Bảng 2.3. Tình hình sử dụng đất đai tại huyện năm 2018	26
Bảng 2.4. Hiện trạng cơ sở hạ tầng trên địa bàn huyện năm 2018	28
Bảng 2.5: Tỷ trọng các ngành kinh tế huyện Yên Minh năm 2018	29
Bảng 2.6. Chỉ tiêu kinh tế chủ yếu	30
Bảng 2.7: Số phiếu điều tra tại các xã nghiên cứu.....	33
Bảng 3.1: Tỷ lệ hộ nghèo, cận nghèo trên địa bàn huyện Yên Minh cuối năm 2018.....	36
Bảng 3.2: Phân loại nông hộ và mức thu nhập hộ nghèo huyện Yên Minh.....	38
Bảng 3.3. Thông tin chung về hộ điều tra.....	41
Bảng 3.4: Tình hình đất đai của các hộ điều tra	45
Bảng 3.5: Tình hình nhân khẩu và lao động của các hộ điều tra	47
Bảng 3.6. Vốn sản xuất bình quân của các hộ nông dân nghèo năm 2018.....	48
Bảng 3.7: Kết quả sản xuất ngành trồng trọt bình quân các hộ điều tra	48
Bảng 3.8: Kết quả chăn nuôi bình quân các hộ điều tra.....	52
Bảng 3.9: Cơ cấu thu nhập của các hộ điều tra.....	55
Bảng 3.10: Chi phí trồng trọt của các hộ điều tra	57
Bảng 3.11: Chi phí chăn nuôi của các hộ điều tra	58
Bảng 3.12: Thu nhập của các hộ điều tra.....	60
Bảng 3.13: Chỉ tiêu của các hộ điều tra	63

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1: Độ tuổi của chủ hộ điều tra	43
Hình 3.2: Trình độ học vấn của các hộ điều tra.....	43

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN

1. Mục đích nghiên cứu

- Đánh giá khách quan thực trạng về thu nhập của hộ nông dân nghèo ở huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang giai đoạn 2016-2018.

- Phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến thu nhập của hộ nông dân nghèo ở huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang.

- Đề xuất giải pháp, chính sách có căn cứ khoa học và phù hợp với thực tiễn nhằm nâng cao thu nhập cho hộ nông dân nghèo ở huyện Yên Minh, tỉnh Hà Giang.

2. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp so sánh: Trên cơ sở phân tổ, phương pháp so sánh dùng để so sánh thu nhập của hộ nghèo qua các năm. So sánh là việc đối chiếu các chỉ tiêu, các hiện tượng kinh tế - xã hội đã được lượng hóa có cùng một nội dung, tính chất tương tự nhau.

Phương pháp đồ thị: Đồ thị là phương pháp chuyển hóa thông tin từ dạng số sang dạng đồ thị. Trong đề tài, tác giả sử dụng đồ thị nhằm biểu thị một cách rõ nét một số chỉ tiêu nghiên cứu. Đồ thị sẽ giúp cho người đọc dễ dàng tiếp cận và phân tích thông tin.

Phương pháp tổng hợp, khái quát hoá: Luận văn thực hiện phương pháp tổng hợp, khái quát trên cơ sở các số liệu thu thập, điều tra được từ đó đưa ra đánh giá và những giải pháp nhằm nâng cao thu nhập cho hộ nghèo huyện Yên Minh.

Phương pháp lấy ý kiến chuyên gia: Qua phương pháp này giúp cho luận văn có được các thông tin chính xác, mang tính hệ thống. Kết quả này sẽ giúp tác giả đưa ra được các ý kiến đóng góp sát với thực tiễn.

Phương pháp dự báo thống kê: Trên cơ sở phân tích khoa học về các dữ liệu đã thu thập được, đưa ra một số dự báo về sự việc sẽ xảy ra trong tương lai. Khi tiến hành dự báo sẽ căn cứ vào việc thu thập, xử lý số liệu trong quá khứ và hiện tại để xác định xu hướng vận động của các hiện tượng trong tương lai nhờ vào một số mô hình toán học (Định lượng). Tuy nhiên dự báo cũng có thể là một dự đoán chủ quan hoặc trực giác về tương lai (Định tính) và để dự báo định tính được chính xác